

Bijlage 1: Uitkomsten screening P. wet bestand

De voorgeschiedenis

Voor de uitvoering van de Participatiewet en de voorgangers ontvangt de gemeente vanuit het rijk twee budgetten.

1. Het participatiewetbudget, PW budget (voorheen BUIG) om de uitkeringen te betalen
2. Het Participatiebudget (P. budget) om re-integratie te betalen.

In 2012 verlaging P budget

In 2012 werd het P. budget sterk verlaagd van 2,2 miljoen naar 1,3 miljoen per jaar. Destijds is door college en raad besloten om de dienstverlening aan inwoners met een uitkering te beperken. Het bestand werd ingedeeld in 4 groepen

1. Poort – inwoners die met weinig inspanning van de gemeente binnen 9 maanden weer aan het werk kunnen;
2. A - inwoners die met inspanning van de gemeente op termijn weer aan het werk kunnen;
3. B - inwoners die niet meer aan het werk kunnen en behoefte hebben aan ondersteuning in de vorm van zorg;
4. C – inwoners die niet meer aan het werk kunnen en hun leven op orde hebben.

Het P. Budget werd ingezet voor de A. groep en in mindere mate Poort. Voor de B en C groepen was maar beperkt geld beschikbaar.

In 2014 oprichting WerkCorporatie (WeCo)

In 2014 is de WeCo opgericht op meer mensen aan het werk te helpen.

De groep Poort en een deel van de A. groep gingen over van de gemeente naar de WeCo. Van de A. groep was dat het deel dat binnen 2 jaar naar werk zou kunnen uitstromen. De overige inwoners in A, B en C bleven bij de gemeente. Omdat er maximaal ingezet wordt op werk ging 70% van P. budget naar de WeCo en 30% naar USD.

In 2018 signalen dat de werkwijze geen stand houdt

In 2018 werd steeds duidelijker dat de beperkte inzet voor de A. B en C groep nadelige gevolgen had. De inwoners waren niet goed in beeld en voor zover ze wel in beeld waren, was er steeds meer sprake van grote problemen. De arbeidsmarkt vroeg ook toen al om steeds meer mensen. De WeCo realiseerde een hoge uitstroom. Tegelijkertijd zagen we de groep die niet kan werken groeien. Niets doen zou betekenen dat die groep alleen maar zou groeien. In 2019 is extra geld gevraagd om een bestandsanalyse uit te voeren.

In 2019 onderzoek naar bestand USD

In juni 2019 heeft de raad ingestemd met een eenmalige verhoging van het Participatiebudget 2019. De extra middelen zijn gebruikt om het Participatiewet bestand bij USD beter in beeld te brengen.

In de afgelopen maanden zijn bijna 900 inwoners met een uitkering gesproken. Bij echtparen zijn beide partners gesproken. Insteek van de gesprekken was:

1. In beeld krijgen wat de mogelijkheden van de inwoner zijn op het gebied van participatie in de samenleving;
2. Zorgen dat alle informatie van de inwoner op de juiste wijze is opgenomen in de Suite.

Deze gesprekken zijn onlangs afgerond en met dit memo informeren wij u over de uitkomsten. Daarnaast schetsen wij scenario's over hoe wij de dienstverlening in 2020 vorm willen geven.

Inwoners zijn ingedeeld in 4 doelgroepen

De gesprekken zijn gevoerd met de inwoners die begeleid worden vanuit USD. Aan de hand van de gesprekken zijn de inwoners ingedeeld in 4 nieuwe doelgroepen. Tussen haakjes zijn de aantallen per doelgroep weergegeven.

- A. Inwoners die binnen 2 jaar naar de WeCo kunnen. (276)
Bij deze groep zijn alle jongeren en alle statushouders uit het bestand ingedeeld.
Daarnaast de inwoners die parttime werken en op termijn meer uren kunnen werken en anderen waar op termijn kansen zijn op werk.

Tineke 35 jaar, 1.5 jaar bijstand.
2 kinderen op de basisschool.
Opleiding: MBO4 administratie
Nare scheiding achter de rug, hier depressieve klachten aan overgehouden. Tineke heeft therapie gehad en het gaat de goede kant op. Ze heeft geen fysieke klachten.

Willem 51 jaar, 10 jaar bijstand.
LTS niet afgemaakt
20 jaar buschauffeur geweest, is gestopt vanwege knieklachten. Vervolgens WW en toen bijstand, mantelzorger voor zijn moeder geweest. De moeder is onlangs overleden. Willem heeft geen daginvulling en voelt zich eenzaam.

- B. Inwoners die niet aan het werk kunnen en meer kunnen doen aan participatie in de samenleving. (145)
Deze groep heeft vaak al langer een uitkering, een zeer beperkt sociaal netwerk en doet geen of weinig vrijwilligerswerk. Er is potentie om meer te doen aan participatie in de samenleving.
Deze groep heeft een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt.

- C. Inwoners die niet (meer) aan het werk kunnen en maximaal mee doen in de samenleving. (418)
Dit is veruit de grootste groep en ook divers. Een redelijk deel (200 mensen) heeft inkomsten uit parttime arbeid maar kan niet meer uren werken. Een groot deel heeft al langere tijd een uitkering en/of is ouder dan 55 jaar. Zij hebben voldoende sociale contacten en zorg als die nodig is. Een groot deel is actief als vrijwilliger. Deze groep is vooral voor een inkomen afhankelijk van de gemeente.

Corrie 63 jaar, 5 jaar bijstand
Huishoudschool
Man overleden, hij had een eigen bedrijf. Corrie kwam vervolgens in de bijstand. Ze heeft zelf nooit gewerkt. Ze past nu op de kleinkinderen en doet vrijwilligerswerk bij Wittestijn.
Corrie heeft artrose en 4 jaar geleden borstkanker gehad waar zij nog vermoeidheidsklachten en pijnklachten van ondervindt.
Ze heeft goed contact met haar kinderen, zij helpen haar indien nodig.

Jan 45 jaar. 10 jaar bijstand
4 jaar Havo
Jan is alcoholist en is 3 keer opgenomen in een kliniek. Door zijn traumatische verleden (PTSS), vervalt hij steeds in zijn oude patroon. Hij staat op de wachtlijst voor een dubbele diagnose behandeling bij de GGZ. Het huis is vervuild en er zijn schulden. Jan wil hiervoor geen hulp.

- D. Inwoners die behoefte hebben aan zorg maar die zorg is niet op orde. (52)
Bij deze groep zie je inwoners met alcohol of drugsproblematiek, psychische stoornissen.
Aangeboden hulp wordt niet of slechts tijdelijk geaccepteerd.

Als bijlage is een overzicht opgenomen met de verdeling op basis van leeftijd, opleidingsniveau, werk en denk niveau en inkomsten. Dit is een voorlopig overzicht. Er zitten nog een paar zaken (onbekend e.d.) die momenteel worden uitgezocht.

Inwoners stellen de aandacht die zij krijgen op prijs

Er is veel aandacht geweest voor de manier waarop inwoners werden uitgenodigd. Een deel was al langere tijd niet gesproken. Insteek was vooral een open houding naar de inwoner met de vraag wie bent u en hoe ziet u uw toekomst¹. Die aanpak heeft gewerkt. Er was weinig no show en inwoners waardeerden de gesprekken. De gesprekken zijn niet gevoerd door de "eigen" klantmanagers. Daar waar direct een vervolgstap nodig was is de eigen klantmanager ingeschakeld.

¹ De uitnodigingsbrief is als bijlage 3 toegevoegd.

Scenario's voor de aanpak in 2020

Nu alle inwoners op de juiste manier in beeld zijn is het zaak om dit zo te houden. Daarvoor leggen wij 4 scenario's voor.

De uitgangspunten die wij daarbij hanteren zijn

1. Het moet budgettair neutraal – geen verhoging van het P. budget en geen extra formatie²;
2. Een deel van de dienstverlening wordt afgenomen van de social firm omdat ook een deel van het P. budget naar de social firm gaat;
3. Er is een nauwe samenwerking met het sociale team en de WeCo;
4. Iedereen die binnen 2 jaar naar werk kan, gaat naar de WeCo.

Scenario 1.

Vanaf 2020 worden alle inwoners minimaal 4 x per jaar gesproken. Het p-budget wordt door USD ingezet voor het bevorderen van participatie.

Argumenten

1. Alle inwoners krijgen aandacht. Er is aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling en er is tijd voor controle op rechtmatigheid (handhaving)
2. Er ontstaat niet opnieuw een situatie dat mensen niet in beeld zijn.
3. Het is overzichtelijk en goed te monitoren

Kanttekeningen

1. Er is geen ruimte voor maatwerk. Een inwoner die tijdelijk meer aandacht nodig heeft krijgt dat niet.
2. Hiervoor is minimaal 7,5 fte nodig (900 inwoners, 3600 gesprekken, 3 uur per gesprek = 10.800 uur) De huidige bezetting is maximaal 6 fte.
3. We leveren geen optimale en efficiënte dienstverlening

Scenario 2.

Vanaf 2020 zetten wij maximaal in op de groepen A, B en D. De C groep krijgt een maal per jaar een schriftelijke controle op rechtmatigheid.

Argumenten

1. De B en D groepen worden meer dan nu begeleid om actiever te worden en/of hulp te aanvaarden.
2. Het past binnen de huidige formatie. De caseload is 94 per fte.

Kanttekeningen

1. De C groep verdwijnt opnieuw uit beeld. Dat kan leiden tot meer problematiek die niet op tijd wordt gesignaleerd.
2. De A groep krijgt dezelfde begeleiding als nu. De A. groep heeft de grootste kans op uitstroom en schadelastbeperking voor de gemeente.
3. De A. groep is de groep die het hardste zal groeien als het slechter gaat met de economie. Veel van de nieuwe instroom zal dan naar de WeCo gaan of in de A groep komen.
4. Er blijft een "piepsysteem" nodig voor de C klanten. De formatie voorziet daar niet in.

Scenario 3.

Een deel van de A groep (jongeren, statushouders en mensen met de kleinste afstand) wordt overgeheveld naar de WeCo. Een deel van de formatie (max 2 fte) van USD gaat ook naar de WeCo. Voor de B en D groep wordt zoveel

² Een van de klantmanagers bij USD is geplaatst bij het sociaal team en heeft een caseload achtergelaten. Deze functie is tot nu toe niet ingevuld. Hiervoor komt een apart verzoek vanuit USD. In dit memo ga ik er vanuit dat de functie wordt opgevuld.

mogelijk gebruik gemaakt van de social firm en het sociaalteam. Alle inwoners in de C groep worden minimaal 1 maal per jaar persoonlijk gesproken.

Argumenten

1. Door nauwe samenwerking met de WeCo wordt de focus op werk voor de A groep groter. De klantmanagers van USD die naar de WeCo gaan leren ook meer de focus te leggen op werk.
2. De specifieke kennis van de WeCo en USD wordt meer met elkaar gedeeld. Bij USD komt meer kennis over de focus op werk. Dat is een voordeel als in de toekomst de arbeidsmarkt weer ruimer wordt en meer mensen een uitkering gaan vragen.
3. Bij de WeCo groeit de kennis over zorg. Dat is van belang voor het huidige bestand dat een grote afstand heeft tot de arbeidsmarkt.
4. Voor jongeren en statushouders wordt de uitkeringsduur zoveel mogelijk beperkt doordat ze intensievere begeleiding houden/krijgen
5. Alle inwoners blijven in beeld en de dienstverlening is afgestemd op de behoefte van de doelgroep.

Kanttekeningen

1. Door formatie over te hevelen van USD naar de WeCo wordt de formatie bij USD voor de P. wet kleiner en kwetsbaarder. Hierdoor kan de dienstverlening voor inwoners onder druk komt te staan.
2. In dit scenario is een belangrijke rol weggelegd voor de social firm. Het is nog niet duidelijk of de social firm de gevraagd instrumenten en begeleiding kan leveren. Die gesprekken worden nog gevoerd.

Scenario 4

Alles blijft zoals het was. USD zet maximaal in op de A groep. De B, C en D groep ontvangen ondersteuning als ze daar om vragen.

Argumenten

1. Uit de screening zijn geen signalen gekomen dat er heel veel mis gaat.
2. Door de inzet op de A groep is de kans op schadelastbeperking het grootst
3. Het past binnen de huidige formatie en een beperkt P. budget.

Kanttekeningen

1. De afgelopen 2 jaar is met de sluitende aanpak voor jongeren maximaal ingezet op deze groep. Daar is geen extra geld meer voor en voor jongeren wordt de begeleiding minder.
2. In 2021 komt de nieuwe wet Inburgering die de regie weer bij de gemeente legt met extra taken. Daarin is nog niet voorzien.
3. Vooral voor de D groep heeft deze aanpak gevolgen. De overlast die deze groep veroorzaakt kan toenemen.
4. Wij accepteren dat de B groep niet maximaal meedoet in de samenleving.